

Архив • Archives

В тази рубрика се представят без редакционен коментар публикувани или непубликувани исторически документи и свидетелства, за които е преценено, че съдържат важни акценти, които могат да бъдат повод за размисъл и имат значение и за съвременното българско общество.

През 2008 г. Софийският университет „Св. Климент Охридски“ отбеляза своята 120-годишнина.

ЦАР БОРИС III ЗА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ

На 21 май 1939 г. по случай 50-годишнината от основаването на Софийския университет Царят произнесе следната реч:

Ваше Високопреосвещенство, Госпожи и Господа,

На българския народ от ранни още времена е било отредено да вземе живо участие във всеобщото културно строителство, да създаде нова писменост и чрез засилване на просветата и книжнината си да даде нов исторически тласък на живота си и нов духовен подем. Жаждата за наука, неизчерпаемият изблик на духовни сили не са пресеквали и през най-тежки времена на историческото развитие на нашия народ. С любов и преданост той е пазил, поддържал и подклаждал в странати си малки огнища на просвета и самоотвержено се е борил да запази техния свещен пламък.

И днес ние сме щастливи да чествуваме увенчания успех на неговото духовно стремление — полувековната дейност на Софийския университет.

Чувство на радост и доволство изпълва сърцата на всички ни, като хвърлим поглед към изминатия път.

Създаден наскоро след Освобождението, крепен и издиган с благородните усилия и упорития труд на първите наши ратници в полето на науката и просветата, днес Българският държавен университет „Св. Климент Охридски“ е средище на планомерна творческа работа във всички почти области на човешките знания. Той успява да създаде достойни представители на науката и внася своя дан в световната научна съкровищница. Из неговите аудитории са излезли окрилени за работа и обогатени със знания младежи от няколко поколения и са ввели в живота подтик на обновление и воля за изграждане на напредъка и културата на българите.

И мене ми е особено приятно да установя заедно с вас, че духовните усилия на нашия Университет намират достойна оценка и почитително признание не само у нас, но и в чужбина от университети и институти със стари традиции и славни имена. За това свидетелства присъствието тук на толкова избрани труженици на научната мисъл, дошли от близки и далечни висококултурни страни, за да споделят днешната радост на българския народ.

Аз съм щастлив, че на един празник, на който се чества в нашата млада държава стремлението на духа и мисълта към висши познания, мога да видя между нас толкова високи гости, големи и именити представители на науката, чието присъствие повдига блясъка, засилва значението на тоя празник и прави чест на нашата страна.

Проявлението на чувството на уважение, на солидарност и сътрудничество, което съединява големите жреци на науката, създава здрави връзки и приятелски отношения между духовните първенци на всички страни.

Тия избраници, носители на просвета, истина и прогрес, сочат на народите светлия и благодатен път на развитие в мир и разбирателство.

Приветствам с радост скъпите учени гости на нашия Университет. Аз се надявам, че те ще отнесат хубави спомени от нашето отечество, и ги моля да предадат на своите страни моите и на българския народ най-добри пожелания и гореща благодарност за честта, която ни направиха с участието си в тоя наш празник. Днес нашите учени, нашите професори и преподаватели от Университета могат да се гордеят, че са създали тоя храм на науката. Българският народ ще им бъде всякога благодарен и признателен за това дело. Към всички тях отправям своите най-сърдечни поздравии, като им пожелавам да бъдат здрави, бодри и всякога творчески вдъхновени за преуспяване на науката. Приветствам от все сърце и всички млади българки и българи, които жадни за наука, пълнят аудиториите на Университета. Нека техните спечелени знания бъдат за доброто на българския народ.

Нека пребъде във вековете нашата скъпа Alma mater. Нека никога не угасва в нея стремежът към познания, и нека вечно да гори в нея свещеният пламък на българския дух.

Да живее България!

Да живее Българският университет!

Източник: Просвета 9(1-2), 122-123 (1943-1944)

Б.В. Тошев